

Fra sesjonene

Åpningssesjonen

Statsminister Cameron innledet toppmøtet med å konstatere at ulovlige pengestrømmer i dag er anslått til 1.26 trillion USD og sa at korrupsjon ligger til grunn for svært mye kriminell virksomhet. Selv ble han, som han sa, virkelig engasjert da han som co-chair av FNs High Level Panel for nye bærekraftsmål, fant ut at det folk var mest opptatt av nest etter mat og helse var rettferdighet.

Cameron annonserte at Storbritannia vil opprette et sentralt register for reelt eierskap i juni. Her må også utenlandske eiere identifisere seg dersom de vil investere eller kjøpe eiendom i UK. De som alt har investeringer skal også inn i registeret. Han annonserte at en rekke land vil opprette slike registre og at UK og 33 andre land, inkludert flere «Overseas Territories», nå har avtaler om automatisk utveksling av reell eierskapsinformasjon mellom bl.a. politi og skattemyndigheter. Det skal bli lettere å tilbakeføre stjålne midler fra UK til deres rettmessige eiere. Virksomheten til de som muliggjør korrupsjon som advokater, regnskapsførere og eiendomsmeglere skal overvåkes.

Deretter fulgte innlegg av Nigerias president **Buhari** som var opptatt av korrupsjon i oljenæringen og av å få tilbakeført stjålne midler i utlandet. Han nevnte landets nye strategiske handlingsplan mot korrupsjon. Verdensbankens president **Jim Kim** var bl.a. opptatt av hvordan teknologi kan brukes til å overvåke prosjekter og hindre korrupsjon. **Utenriksminister John Kerry** snakket om korrupsjon som ødeleggende kraft i land. **Sarah Chayes, Carnegie Endowment for International Peace** og forfatter av boken “Thieves of State..” ga eksempel på hvordan korrupsjon i politiet i Afghanistan har brutt ned tilliten til myndighetene og snakket forbindelsen mellom privat sektor og kriminelle organisasjoner. Fra tilhørerplass nevnte professor **Paul Collier** viktigheten av å få orden i eget hus før en går løs på utviklingsland.

Sesjon 1. Exposing corruption

Panel med IMF's direktør **Christine Lagarde**, Statsminister **Erna Solberg** og **Daria Kaleniuk** fra Anticorruption Action Centres. Panelet ble ledet av **Jose Ugaz**, styreformann i Transparency International.

Lagarde framholdt korrupsjon som veksthemmende faktor og at det er ønskelig å ha integritet som fast element i IMF's country reviews. Fiscal Transparency Evaluations er frivillige, men en ønsker at flere land melder sin interesse for å få slike gjennomganger.

Statsminister Solberg nevnte i sitt innlegg at gjennomføringen av FNs bærekraftsmål (SDG-ene) er et viktig rammeverk for anti-korrupsjonsarbeidet. Vi kan finansiere veldig mye utdanning og helse dersom vi kan bekjempe korrupsjon. Åpenhet er en kjerne i alt vi gjør for å bekjempe korrupsjon både hjemme og ute. I Norge har vi hatt innsyn i inntekts og formuesforhold siden 1863. I dag er denne åpenheten gjensidig.

Offentleglova har gitt 300.000 innsynsanmodninger pr år. Det er mye i et land på vel fem millioner. Solberg sa også at Norske registre enda ikke fanger opp reelle eiere av utenlandske andeler. Hun nevnte at Norge har en åpen offentlig innkjøpsprosess og

åpenhet i olje- og gassektoren mht. betaling for lisenser og salg av olje- og gass. Hun nevnte Olje for utvikling som et godt instrument for å dele erfaringer omkring integritetsutvikling med andre. Hun sa også at på tross av at Norge har lite korrupsjon, har vi hatt et par alvorlige saker nylig.

Daria Kaleniuk snakket om framgang i anti-korrupsjonsarbeidet i Ukraina hvor straffefrihet har vært et stort problem sammen ulovlig utførsel av verdier. Kontrollsystemene kommer gradvis på plass, men Ukraina er fremdeles et land som gjennomsyres av korrupsjon.

Alan Bell, Chief Minister for Isle of Man, sa i diskusjonen at på listen over land som skjuler ulovlige midler er USA nummer tre, mens Panama bare kommer på 13. plass. Før USA tar et oppgjør med sine skatteparadis-stater vil ikke kampen mot korrupsjon mente han. **Alden McLaughlin, Premier for Cayman Islands** sa at på CI kan en ikke lenger registrere anonyme selskaper og at de store skatteparadisene som USA må ta kampen mot korrupsjon mer alvorlig skal en komme noen vei. **Flere** nevnte behovet for å beskytte varslere. **Det ble også nevnt** at stjalne midler utgjør mye mer enn all bistand til sammen, men tilbakeføring er komplisert, tar lang tid og koster mye penger (en av tingene Stm. Cameron ønsker å gjøre enklere). **Michel Sapin, Frankrikes finansminister** annonserte at de nettopp har lansert et eierskapsregister som inkluderer både truster og selskaper og etterlyste mer internasjonalt samarbeid om informasjonsutveksling. **UNDPs leder, Helen Clark** appellerte til sivilsamfunnet om å legge press på land som ikke implementerer UNCAC. Hun nevnte også viktigheten av tilbakeføring av verdier og frustrasjonen i mange land på grunn av trege prosesser. **Open Government Partnership** nevnte at det nå er mer enn 70 land med i initiativet, som går på å styrke offentlige mekanismer for å stå til regnskap.

Statsminister Solberg sa i sitt sluttinnlegg at det nå er et momentum for å gjøre mer for å bekjempe korrupsjon. Politikere må innse at de ikke gjør nok for utviklingslandene på dette feltet. En klarer ikke å skape arbeidsplasser eller å takle vanskelige politiske situasjoner hvor terrorisme er innblandet. Vi må se på korrupsjon som en hindring generelt for å levere framgang for folk. Vi kan samarbeide bedre, gjøre mer for å skape åpenhet og samarbeide bedre mot internasjonal kriminalitet. Vi trenger også kulturell endring i land hvor korrupsjon er blitt en integrert del av kulturen. Uten at ungdommen tas med i beslutningsprosessen, greier vi ikke endre nasjonal og regional kultur hvor politikere bl.a. belønner de som har bidratt til at de er blitt valgt.

Sesjon 2. Tackling corruption

Panelet besto av Afghanistans president **Ashraf Ghani**, **Eva Joly** fra Europaparlamentet og **Sarah Chayes**.

Ledet av **statsminister David Cameron** som sa at formålet med sesjonen var å drøfte hvordan en går fra åpenhet til handling. Hvordan en kan fange og straffe de korruperte, hvordan en kan levere tilbake verdiene til de som eier dem og hvordan sirkelen mellom korrupsjon og terrorisme kan brytes. Storbritannia etablerer et internasjonalt korrupsjonssenter som skal bidra til bedre samarbeid når det gjelder analyse og håndhevelse. Han understreket at det er viktig å begrense handlefriheten til de

korrupte. De som ikke kan forklare plutselig økning i velstand må bevise at de har fått pengene på lovlig vis. Korrupte må nektes å delta i anbudskonkurranser. Varslere må beskyttes. Det bør bli en forbrytelse å ikke forhindre f.eks. hvitvasking. Han annonserte at 21 land nå starter en felles innsats for mer effektiv tilbakeføring av verdier til rettmessige eiere.

President Ghani sa at korrupsjon bidrar til mye vold i Afghanistan og at bekjempelse av korrupsjon kan lykkes bl.a. ved å ta IMF's Fiscal Transparency Evaluations til hjelp. Etterforskning – anklage – dom er en sirkel som ikke har høy integritet i Afghanistan. Han sa også at land selv må ha vilje til endring og eierskap til prosesser for å bekjempe korrupsjon. Det hjelper lite med internasjonal kritikk.

Eva Joly mente at straffefrihet er utbredt og at pengene ofte ender i skatteparadis. Veldig mye av bistand til f.eks. Afghanistan har endt opp i leiligheter i Dubai eller i britiske oversjøiske territorier og blir ikke returnert til de rettmessige eierne. Påtalemakten er under politisk innflytelse i mange land. Bare Island har rettsforfulgt og dømt bankfolk. Panama Papers viser at det mange flere burde vært dømt. **Sara Chayes** fortalte en personlig opplevd historie om korrupsjon i Afghanistan og sa at politiet der som er trent av USA, er en av de mest korrupte institusjonene i landet. Det bør etableres et charter for de som driver trening av sikkerhetspersonell som sikrer at dette aspektet er med.

Didier Burkhalter, Sveits utenriksminister, mente at tilbakeføring av penger til eierne kan styrke finansieringen av svake økonomier i utviklingsland. Sveits ønsker å bidra til dette og har planer for å gjøre tilbakeføring av verdier enklere.

Sesjon 3. Driving out corruption

Ledet av **president Juan Manuel Santos**, Colombia.

Panelister var **president Maithripala Sirisena fra Sri Lanka, Laura Stefan fra Anti Corruption Expert Forum i Romania og Strive Masiyiwa, leder av Econet Wireless**. Sesjonen ga innsikt i korrupsjon og straffefrihet fra Romania, Kenya og Mexico og Masiyiwa fortalte om korrupsjon ifm telefonlisenser i Sør Afrika, hvor de skyldige ble straffet. **Generalsekretæren i Commonwealth, Baroness Scotland**, redegjorde for organisasjonens anti-korrupsjonsplaner. Sjefen for offentlige innkjøp i Afghanistan snakket om sine erfaringer og sa spøkefullt at han hadde etablerte en innkjøpstjeneste med god integritet i «et fantastisk korrupt system».

En oppsummering viser at

- 41 land ga landvise forpliktelser i sammenheng med kommunikeet fra toppmøtet
- 13 land forplikter seg til å legge «**Open Contracting Data Standard**», til grunn for sine offentlige innkjøp. Mange forpliktet seg til åpne innkjøpsordninger. 12 land vil etablere mekanismer for å hindre korrupte tilbydere i å vinne offentlige anbud og en rekke land forplikter seg til å inngå et «åpent data partnerskap» om gjensidig informasjon om offentlige anskaffelser.

- Viktig å få til bedre etterforskning og straffeforfølgning over grensene. 21 land vil styrke sin lovgivning for å sikre at **stjalne verdier tilbakeføres**. Et «Global Forum for Asset Recovery» som skal fokusere på tilbakeføring av verdier til Nigeria, Ukraina, Sri Lanka og Tunisia skal holdes i USA neste år, sponset av bl.a. UK, FN og WB.
- Storbritannia, USA, Canada, Australia, New Zealand, Sveits og Interpol går sammen om verdens første «**International Anti-Corruption Coordination Centre**», i London, for å hjelpe etterforskere, politi og påtalemyndigheter til å samarbeide bedre over grenser for å etterforske og straffe korrupte eliter og gjenvinne stjålne verdier
- 14 land vil få lovgivning som beskytter **varslere**.
- Mange land har forpliktet seg til å anvende prinsippet om **omvendt bevisbyrde** når folk ikke kan forklare at de plutselig er i besittelse av uforklarlig store verdier.
- 19 land vil arbeide med internasjonale idrettsorganisasjoner i et «**Sport Integrity Partnership**» for å fremme høye standarder for integritet og åpenhet innen idretten
- 8 land forplikter seg til å gjennomgå **Fiscal transparency evalueringer** i regi av IMF
- 19 land vil etablere internasjonale partnerskap mellom institusjoner og profesjoner for å **fremme integritet**, profesjonelle standarder og endret atferd.
- 16 land vil slutte seg til en ny «**Anti-Corruption Innovation Hub**» som skal ta i bruk ny teknologi og innovasjoner i kampen mot korrupsjon
- Statsminister Cameron ønsker å renske opp i pengemarkedet i London og annonserte at **selskaper med eiendommer i UK** heretter må registrere offentlig hvem som eier dem. Ingen som ikke er i dette registeret kan heretter kjøpe eiendom eller være med på offentlige anbud. Hvis det er mistanke om at eiendom er kjøpt med ulovlige penger kan bevisbyrden snus om slik at eieren må bevise at pengene er tjent på ærlig måte. Ellers vil de bli beslaglagt. En liten gruppe land med bl.a. Frankrike, Nederland, Nigeria og Afghanistan vil følge UKs eksempel og etablere offentlige registre over reelt eierskap av selskaper. Australia, New Zealand, Jordan, Indonesia, Irland og Georgia tar skritt for å etablere lignende arrangement.
- Førti land, inkludert en rekke av UKs Overseas Territories og Crown Dependencies med betydelige finanssentra, har forpliktet seg til automatisk å **dele informasjonen i sine registre for reelt eierskap** med hverandre. For første gang vil politi og påtalemyndigheter kunne se nøyaktig hvem som eier og kontrollerer selskapene i disse jurisdiksjonene.

Spørsmål kan rettes til Svein Dale, UD, sad@mfa.no, tel. 2395 0723

Norway

1. Expose corruption

- We are committed to our policy of transparency as laid out in the Public Information Act as a means to strengthen freedom of information and speech, democratic participation, individual legal protection and trust in the public sector.
- We commit to exploring- the establishment of public central registers of company beneficial ownership information.
- We commit to ensuring that law enforcement agencies have full and effective access to beneficial ownership information for companies and other legal entities registered within their jurisdiction.
- We commit to participate in international arrangements that will ensure law enforcement in one partner country has full and effective access to the beneficial ownership information of companies incorporated in the other partner country.
- We will explore the possibility of taking steps to ensure transparency of the ownership and control of all companies involved in property purchase and public contracting.
- We welcome the establishment of transparent central registers of foreign companies bidding on public contracts and buying property, and intend to explore options for taking similar action.
- We will explore the contents of the pilot initiative for automatic exchange of beneficial information and consider ways of supporting the initiative.
- We will explore the possibility of deploying public-private information sharing partnerships to bring together governments, law enforcement, regulators and the financial sector to detect, prevent and disrupt money laundering linked to corruption.
- We will explore the possibility of sharing information between respective public-private partnerships to ensure the most effective response to international money laundering.
- We remain committed to the fight against money laundering in order to stop the proceeds of crime from entering the legal economy. A legislative committee will propose amendments in Norway's anti money laundering legislation.
- We will explore the possibility of implementing the principles of the Open Contracting Data Standard.
- We will explore the possibility of implementing the principles of the Open Data Charter.
- We support ongoing work within EITI to enhance company disclosure (regarding payments to governments for the sale of oil, gas and minerals). Reporting progress via the Open Government Partnership or EITI working groups, we will explore the scope

for a common global reporting standard, and work together to build a common understanding and strengthen the evidence for transparency in this area.

- We welcome voluntary disclosures through EITI reporting and by some major companies regarding payments to governments for the sale of oil, gas and minerals.
- We welcome the new 2016 EITI Standard, in particular the requirements on beneficial ownership.
- Norway has signed up to the Common Reporting Standard initiative.
- We commit to continue to support the Addis Tax Initiative.
- We will explore the need to review penalties and other action against professional enablers of tax evasion, including for corporations that fail to prevent their employees from facilitating tax evasion.
- We will consider the case for a global commitment for public country by country reporting on tax information for large multinational enterprises

2. Punish the corrupt and support those who have suffered from corruption

- We will explore the possibility and appropriateness of establishing accessible central databases of companies with final convictions.
- We will explore ways of sharing information on corrupt bidders across borders.
- We will explore the need to strengthen asset recovery legislation.
- We commit to the development of internationally-endorsed guidelines for the transparent and accountable management of returned stolen assets.
- We will explore the possibility of developing common principles governing the payment of compensation to the countries affected, to ensure that such payments are made safely, fairly and in a transparent manner.
- We are committed to establishing focussed analysis, action and capacity building against criminal networks prospering from migration. A development assistance programme dealing with organised crime, trafficking and illegal trading is being established in Norway.

3. Drive out the culture of corruption, wherever it exists

- We will work with international sports organizations and other key stakeholders to support and strengthen efforts to implement high standards of transparency and good governance, and to underpin the wider fight to eliminate corruption from sport.
- We are committed to participating in institutional partnerships that drive up integrity and institutional standards, including in the extractives sector through e.g. Oil for Development's work with Ghana and Tanzania, among other countries. Norway will participate in the institutional integrity network, brokered by the OECD, particularly by sharing its extensive knowledge and experience to support the development of effective, evidence-based partnerships through this network.
- We commit to participating in an Innovation Hub that will facilitate the uptake of new approaches and technologies to tackle corruption.

- We will work with others countries, civil society, international organizations to support accelerated implementation of the voluntary provisions of the UN Convention Against Corruption.
- We support the establishment of an OECD Anti-Corruption centre to strengthen the impact and coherence of OECD's existing Anti-Corruption work.